
Een plaats voor alle jongeren binnen onderwijs, ook voor de meest kwetsbaren!

Als aanbieders van de (huidige en toekomstige) NAFTAtrajecten willen we met klem deze aanbevelingen doen naar jullie, onze toekomstige beleidsmakers.

Kies resoluut voor preventie van schooluitval door vroege detectie maar garandeer zowel scholen als leerlingen de kans op een traject richting groei

- Zorg dat NAFTAtrajecten preventief kunnen ingezet worden zodat jongeren aanknopingspunten blijven vinden in de bij hen passende onderwijsvorm.
- Deze trajecten kunnen binnen of buiten de schoolmuren plaatsvinden, zolang de band tussen leerling en onderwijs centraal staat.

Durf te investeren in jongeren en onderwijs

- Onderwijs is er voor alle jongeren én is beslissend voor hun verdere levensloop. Een jongere die zijn weg vindt in de samenleving is van goudwaarde. Letterlijk.
- Door bruggen te bouwen tussen alle actoren en zo maatwerk te leveren maximaliseren we de slaagkansen van jongeren. Dat is wat jarenlange ervaring ons heeft geleerd.

Bescherm de positie van de meest kwetsbare jongeren binnen onderwijs

- Maak langdurige en aanklampende trajecten voor deze jongeren mogelijk. Onderwijs en Welzijn, en bij uitbreiding de samenleving, moet haar verantwoordelijkheid nemen en mag deze jongeren niet loslaten. Verbinding is de sleutel om ongekwalificeerde uitstroom tegen te gaan. Hiervoor is tijd en dus ook geld nodig.

Maak van duaal leren een toegankelijk stelsel

- Zorg dat duaal leren ook voor kwetsbare leerlingen een toegankelijke en kwaliteitsvolle leerweg is richting kwalificatie. Anders zal onderwijs ongelijkheid creëren in plaats van wegnemen.
- Garandeer een goede begeleiding, zowel op de schoolbanken als op de werkvloer. Gebruik hiervoor de reeds aanwezige expertise bij centraal leren en werken en bij alle huidige en toekomstige NAFTAaanbieders.
- Besef dat landen met sterke duale systemen naar Vlaanderen komen om van ons te leren hoe we met de kwetsbare jongeren omgaan.

Een grote groep jongeren (10,4%)¹ verlaat vroegtijdig de school of verlaat ons onderwijs zonder kwalificatie. Deze jongeren zijn nadien oververtegenwoordigd in de werkloosheidscijfers. Ook het PISA rapport toont de groeiende kloof tussen hoger opgeleiden en laaggeschoolden. In een steeds versnellende en veeleisendere samenleving zijn heel wat van deze laaggeschoolde jongeren extreem kwetsbaar. Een duale samenleving ontstaat al vanop de schoolbanken en dit mogen we niet aanvaarden.

Als we deze cijfers beter bestuderen zien we dat heel wat jongeren in het stelsel Leren en Werken ongekwalificeerd uitstromen. Vaak zijn dit jongeren die, na heel wat schoolachterstand en een hobbelig parcours, een traject van deeltijds leren en werken als beste keuze zien. En met succes; voor heel wat leerlingen biedt dit een ultieme kans op kwalificatie. Toch zijn er ook leerlingen die nog niet toe zijn aan werken of zelfs de weg naar de school helemaal zijn kwijtgeraakt. Voor hen zijn er persoonlijke ontwikkelingstrajecten (POT) en voortrajecten die ondersteuning op maat bieden.

¹ Cijfer uit rapport Vroegtijdig schoolverlaten

Vanaf september 2019 gaat het duaal leren binnen het secundair onderwijs van kracht. Dit geeft een veel grotere groep jongeren de kans om leren en werken te combineren op hun weg richting een onderwijskwalificatie. Het aanbod van de van POT en Voortrajecten worden geïntegreerd in het NAFT kader (vroegere Time-Out). Alle scholen en leerlingen binnen het secundair onderwijs kunnen hier vanaf september 2019 beroep op doen. Dit moet de juiste ondersteuning op het juiste moment voor elke leerling mogelijk maken.

We geloven in de meerwaarde van deze evoluties, maar we **vrezen** dat de meest kwetsbare jongeren, nu voor een groot deel ingeschreven in het stelsel Leren en werken, in de verdrukking zullen komen en geen beroep meer kunnen doen op een NAFT traject dat beantwoordt aan hun noden. En wel om volgende redenen:

Een tekort aan NAFT trajecten	De beperkte duur van een NAFT traject
<p>NAFT1 (het vroegere Time-Out) is beschikbaar voor 827² jongeren. Dit volstaat op dit moment niet om de actuele vraag op te vangen. Sommige lokale besturen investeren nu al (gelukkig!) in extra begeleiding en ondersteuning met een vergelijkbare werking.</p> <p>Daarnaast zijn er de POT³ en voortrajecten die beschikbaar zijn voor de 8980⁴ jongeren uit het deeltijds secundair onderwijs. In totaal maken hiervan 2705 jongeren (30%) jaarlijks gebruik van.</p> <p>Bij de inkanteling van deze projecten onder NAFT zullen 442306⁵ jongeren van 12 tot 25 jaar in aanmerking komen voor een NAFT traject. Het hoeft geen betoog dat we, gegeven de zuivere overheveling van de middelen, afsteveneren op een gegarandeerd tekort aan NAFT trajecten.</p>	<p>Een jongere wordt gemiddeld 3,5 maanden⁶ begeleid in een POT traject. Deze tijd is vaak nodig om een vertrouwensband op te bouwen, om te komen tot rust, reflectie en inzicht. Voorwaarden om te kunnen werken richting kwalificatie.</p> <p>De NAFT regelgeving gaat uit van een gemiddeld traject van 50 dagdelen. Dit komt neer op ca 2 maanden begeleiding. Onze insteek is dat een traject zo lang moet duren als nodig en zo kort als mogelijk. Voor heel wat jongeren blijkt 2 maanden echter te kort.</p> <p>Omwille van aantal beschikbare trajecten zijn er geen garanties dat jongeren het traject kunnen krijgen dat zij nodig hebben.</p>

We zijn ervan overtuigd dat jullie, toekomstige beleidsmakers, onze zorg delen dat alle jongeren binnen het onderwijs een plaats moeten hebben, om zo hun kansen te maximaliseren op gekwalificeerde uitstroom. We geloven dan ook dat jullie onze aanbevelingen meenemen in het ontwikkelen en uitvoeren van jullie beleid! We zijn steeds bereid hierover verder in dialoog te gaan.

² Cijfer uit registratie NAFT1 schooljaar 2017-2018 – via departement Welzijn. (er werden dat schooljaar 942 trajecten gepresteerd)

³ Persoonlijke Ontwikkelingstrajecten

⁴ <https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/vlaams-onderwijs-in-cijfers-2017-2018>

⁵ idem

⁶ Boordtabel POT schooljaar 2017-2018